

DE MENING

'Het Egyptische leger moet voor een stabiele overgang kunnen zorgen, zodat we geen tweede Iran krijgen', zegt **Rik Coolsaet**, professor internationale betrekkingen aan de Universiteit Gent.

'Geef leger Egypte kans om nieuw Iran te voorkomen'

REVOLUTIE

- Het regime van Moebarak is geschiedenis.
- Het leger, waar de echte macht ligt, bereidt zich voor op een nieuw tijdperk.
- ElBaradei moet een kans krijgen van Europa en de VS.

Niet het regime is vermolmd in Egypte, maar wel de dynastie-Moebarak. Sinds de jaren 50, sinds de dagen van Nasser, is het leger het echte machtscentrum van het land, met de sympathie van de bevolking. De aftakeling van de clan-Moebarak doet aan die sympathie geen afbreuk, ook al stamt Hosni Moebarak net als Gamal Abdel Nasser en de vermoorde Anwar Sadat uit datzelfde leger. Dat het leger sinds dit weekend de politie en de schoften van de binnenlandse veiligheidsdiensten uit het straatbeeld heeft verdreven, en daarbij met enthousiasme werd onthaald door de betogers, wijst op het vertrouwen van de Egyptenaren in hun leger, althans voorlopig.

Of het leger de situatie onder controle kan houden, is een open vraag. Want na dertig jaar Moebarak is de kloof tussen het politieke regime en de maatschappelijke ontwikkelingen in het land beangstigend groot geworden. De bevolkingsexplosie, de werkloosheid, de honger en de uitzichtloosheid vreten al drie decennia aan de legitimiteit van het regime, langzaam maar zeker. Teken aan de wand was de geboorte in 2005 van de beweging Kifaya ('Genoeg'), die op een spontane manier de opborrelende frustraties begon te ventileren. Die maatschappelijke malaise werd vanaf 2002 ook openlijk aan de kaak gesteld door een groep Arabische intellectuelen onder leiding van de Egyptische academicus Nader Fergany. Hun rapporten, uitgegeven door het UNDP, vertellen het hele verhaal achter de opstanden die thans de Arabische wereld in rep en roer zetten. Zonder respons.

ElBaradei kans geven

Daarbovenop verzeilde Moebarak in een machtsstrijd met zijn generaals, die wel aandrongen op hervormingen. Dat hij nu met Omar

Suleimane voor het eerst een vice-president aanstelt, de oud-directeur van de inlichtingendiensten, en daarnaast een oud-stafchef aanstelt tot nieuwe premier, zijn twee signalen dat het leger zich voorbereidt op het post-Moebarak-tijdperk. Dat de president zondag zijn topgeneraals opzocht, en niet omgekeerd hen ontbood, is een ander teken dat ze zo snel mogelijk van hem af willen. De generaals vrezen niet alleen dat de chaos onbeheersbaar wordt als ze te lang talmen, maar ook dat in die chaos een nu nog onbekende kolonel vanuit de coulissen zijn kans grijpt en zelf de macht grijpt - iets wat de toenmalige kolonel Nasser in 1954 heeft gedaan.

Moebarak is geschiedenis. Oppositieleider Mohammed ElBaradei

HET GEVAAR VOOR EEN NIEUWE ISLAMITISCHE REVOLUTIE IS WEL DEGELIJK AANWEZIG

Rik Coolsaet

heeft overschot van gelijk als hij de Amerikanen streng de levieten leest wegens hun 'falende Egypte-beleid'. Als ElBaradei inderdaad namens de complete oppositie spreekt, de Moslim Broederschap inclusief, zal het leger wellicht een overgangsregeling met hem nastreven. Bijgevolg komt het er voor Washington maar ook voor Europa op aan om die figuur een kans te geven door Moebarak definitief af te schrijven.

Kiezen tegen Moebarak

De tijd dringt. Want er dreigt nog een ander gevaar, naar het voorbeeld van Iran in 1979. Toen werd de sjah verdreven door een bonte coalitie van prowesterse intellectuelen onder leiding van Bani Sadr en de ayatollahs. Waarna de ayatollahs Bani Sadr snel uittrangeerden. Dat kan ook ElBaradei overkomen. Met dit verschil misschien dat de Broederschap meer verdeeld is dan de ayatollahs in 1979 waren in Iran. Maar het gevaar voor een nieuwe islamitische revolutie is wel degelijk aanwezig. En bijgevolg moeten we kamp kiezen in Egypte, tegen Moebarak - hoe sneller hoe beter.